

Antibakteriālās terapijas pamatotības analīze Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā brīvi izvēlētos fiksētos laika punktos

Jekaterina Petrova¹, Dace Strazdiņa¹, Jana Pavāre^{1,2},
Dace Gardovska^{1,2}, Ilze Grope^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

² Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

Ievads. Antibakteriālie līdzekļi ir viens no visplašāk lietotajiem medikamentiem visā pasaulē, tai skaitā arī bērnu populācijā. Ir svarīgi laikus izvērtēt antibakteriālās terapijas nepieciešamību un pamatotību, tās ieguvumus, kā arī iespējamo negatīvo ietekmi uz pacienta veselību un sabiedrības veselību kopumā. Pieaugoša nepieciešamība pēc piesardzīgas un racionālas antibiotiku lietošanas gan sabiedrībā, gan slimnīcās nosaka antibakteriālās terapijas pamatotības analīzes Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS) nozīmību un šī pētījuma aktualitāti.

Darba mērķis. Noskaidrot antibakteriālās terapijas parakstīšanas atbilstību BKUS klīniskajiem algoritmiem un iespējamās variablos ietekmētājfaktorus.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā, aprakstošā, punktveida prevalences pētījumā tika iekļauti BKUS stacionārā ārstētie bērni vecumā no 0 līdz 18 gadiem, kuri ārstējušies BKUS laika posmā no 2013. gada janvāra līdz novembrim, fiksētos laika punktos. Dati tika apkopoti no pacientu antibiotiku parakstīšanas vai maiņas veidlapām un slimības vēsturēm (epikrīzēm). Pētījuma dati uzkrāti un apstrādāti pēc bioloģisko pētījumu apstrādē pieņemtajām standarta metodēm, izmantojot *MS Excel 2010*, *SPSS 20* versiju.

Rezultāti. Pētījumā iekļauti 555 pacienti, no kuriem 53,33% (296) saņēma antibakteriālu (AB) terapiju. No tiem, kuri saņēma AB terapiju, 65,54% (194) bija aizpildītas antibakteriālās terapijas nozīmēšanas veidlapas. Tikai 33% (64) gadījumu veidlapas tika aizpildītas atbilstoši prasībām (minēta slimības diena, diagnoze, kuras ārstēšanai izmanto antibiotikas, medikaments, antibakteriālās terapijas pamatojums un cita atrade, kas pamato AB terapijas nepieciešamību). Netika atrasta statistiski ticama atšķirība starp antibakteriālās terapijas parakstīšanas / saņemšanas dienu (brīvdienās – 47% (138), darba dienās – 53% (157)). Pārsvārā gadījumu antibakteriāla terapija parakstīta empīriski – 95,21% (278). Statistiski ticami biežāk AB terapiju saņēma bērni vecuma grupā no 3 mēnešiem līdz 5 gadiem ($p = 0,04$; 25,86%). Prevalējošās diagnozes, kuru ārstēšanai tika parakstīta AB terapija: 16,55% (49) – ķirurģiskas slimības, 16,21% (48) – ORL slimības, 23,64% (70) – elpceļu infekcijas. Netika konstatēta korelācija starp klīnisko diagnozi un AB terapijas parakstīšanu un AB veidlapu aizpildīšanu. Kā biežākie AB līdzekļi monoterapijā tika izmantoti penicilīni – 21,92% (64) gadījumu un cefalosporīni – 29,11% (85) gadījumu.

Secinājumi. Punkta prevalences pētījums norāda uz AB terapijas lietošanu vairāk nekā pusei BKUS ārstēto pacientu (53,33%). Izvēloties AB terapiju, veidlapas netiek aizpildītas 35% gadījumu un gadījumos, kad tās ir aizpildītas, tikai 33% tas ir atbilstoši dokumentēts un pamatots. Šie rezultāti norāda uz, iespējams, daļēji nepamatotu AB terapijas izvēli, kas varētu kaitēt pacientam un radīt ekonomiskus zaudējumus.

Pētījums tapis Valsts pētījuma programmas “Galveno Latvijas iedzīvotāju dzīvildzi un dzīves kvalitāti apdraudošo patoloģiju zinātniskā izpēte ar multidisciplināra pētnieciskā konsorcijs palīdzību” ietvaros.